VTT Peter Nyberg 15.2.2022

Ed. Matias Mäkysen kysymykset:

1. Jos investoinnit halutaan erottaa säännöissä itsenäiseksi kokonaisuudekseen, mikä olisi paras tapa määritellä investoinnit? Miten tapahtuisi kansantalouden tilinpidossa määriteltyjä investointeja tarkempi määrittely?

*OECD (https://www.oecd.org/effective-public-investment-toolkit/Effective-Public-Investment-Brochure.pdf): "*The way public investment is defined and measured across countries varies. In general, it refers to investment on physical infrastructure (e.g. roads, government buildings, etc.) and soft infrastructure (e.g. innovation support, research and development, etc.) with a productive use that extends beyond a year…*" Kyseessä on tämän mukaan menoja joilla rakennetaan/luodaan rakenteita jotka auttavat kansalaisia suoriutua työstään tehokkaammin (nopeus, koulutus, tutkimus jne). Kyse on siis esim. koulurakennus ja -välineet muttei koulutus itse.*

Toiseen osaan kysymyksestä minulla ei ole vastausta.

2. Jos markkinakuriin palaaminen ei ole mahdollista, jos EKP joutuu toimimaan rahoitusolojen vakauttajana jatkossakin ja jos investointitarpeet Euroopassa ovat arvioitua luokkaa (esim. Brugel), mikä olisi paras tapa koordinoida EU:n talouspolitiikkaa jatkossa?

Tehdyt olettamukset merkitsevät, ettei ole kannustimia olla velkaantumatta taikka keskittää menot kannattaviin hankkeisiin (jotka siis palauttavat kansalaisille enemmän tuloja kuin kustannuksensa). Poliittinen koordinointiprosessi altistuu mielestäni tällöin vaaralle tuottaa mahdollisimman suuret ja talouskasvulle haitalliset velat ennen kaikkea isoille maille.

Jos koordinoinnin ensisijainen tavoite on estää tätä on varsinainen päätösvalta jäsenmaiden talouspolitiikasta siirrettävä niiltä muualle. Komissiolle? Uudelle elimelle? Joka tapauksessa olisi varmistettava, että ko. taho ei voisi kärsiä päätöksistä jotka eivät jäsenmaita miellyttäisi. Jos taas talouspolitiikan koordinoinnin tulosta ei pidetä oleellisena (ts. koordinoinnilla on poliittinen itseisarvo tai sen arvo on muualla) kelpaa varmaan nykyinenkin tapa. Toisaalta, se ei päästäisi komissiota jne. suoraan jäsenmaiden sosiaali- ja menopolitiikan äärelle.

Ed. Hannu Hoskosen kysymys:

Kysymys: Pahasti näyttää tämä asia siltä, että nyt ollaan rakentamassa määrätietoisesti EU-jäsenmaiden yhteisvastuuta muiden maiden veloista ja samalla ollaan luomassa menettelyä, jolla yhteisesti taatut velkakirjat, eurobondit, otetaan lopullisesti käyttöön. Ollaan siis perustamassa velkaunionia. Miten tämä on mahdollisista, kun EU:n perussopimukseen mukaan vastuita ei toisten maiden veloista ja takuista ole lainkaan ja EU:n toiminta ei samaisen perussopimuksen mukaan voi perustua velanottoon.

Velkaunionin rakentaminen on epäilemättä Brexitin myötä vaikutusvaltaansa kasvattaneiden Etelä-Euroopan maiden toivelistalla. Se kuitenkin syntyy vain, jollei riittävästi jäsenmaita sitä vastusta niiden ehdotusten puitteissa jossa se esiintyy (toisin kuin kävi elpymisrahaston kanssa). Ainakin niin kauan kuin vahvaa velkaunionin poliittista kannatusta esiintyy on EU-komissio myös valmis sitä eri yhteyksissä esittämään. Tällöin se esitetään muodossa ja tilanteissa joissa perussopimukset voidaan juridisesti tulkita niin, että se onkin sallittua (yhteiset tai maakohtaiset kriiseiksi tai hätätilanteiksi luokiteltavat tapahtumat ja riskit).